

شبه‌نامه جدید قطب‌های علوم پزشکی کشور

مصوب اول تیرماه ۱۳۸۹

مقدمه

در راستای اجرای برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور مبنی بر پیش‌بینی و تقویت قطب‌های علمی در گروه‌های مستعد و واجد شرایط (بخش آموزش عالی بندهای ۳ و ۴ و ۶ و ۹) و توزیع اعتبارات مربوط در ردیف‌های متمرکز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، این آیین‌نامه به اجرا گذاشته می‌شود. در این آیین‌نامه به منظور اختصار به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت و به قطب علمی در زمینه علوم پزشکی، قطب علمی و به شورای عالی قطب‌های علوم پزشکی کشور، شورای عالی، اطلاق می‌گردد.

ماده ۱ - تعریف قطب علمی

قطب علمی، مجموعه‌ای حقیقی یا مجازی از برجسته‌ترین اعضای هیئت علمی و سایر همکاران با امکانات و توانایی‌های برجسته و متمایز و توان علمی بالا در یک زمینه علمی - تخصصی در علوم پزشکی و رشته‌های وابسته است که به فعالیت در یک یا چند زمینه علمی در عرصه آموزش، پژوهش و نیز ارائه خدمات بهداشتی- درمانی مشغول است. مهم‌ترین ویژگی قطب علمی، تولید علم و نوآوری و دستیابی به کیفیت برتر علمی و آموزشی در سطح ملی، منطقه‌ای یا بین‌المللی و پاسخگویی به نیازهای اساسی کشور خواهد بود.

ماده ۲ - ویژگی‌های برجسته قطب‌های علمی

قطب علمی دارای ویژگی‌های علمی برجسته زیر است:

۱-۲ - ارتقاء آموزش، تربیت نیروی انسانی متبحر و پژوهشگر، و ظرفیت‌سازی از طریق:

(الف) جلب همکاری نخبگان ایرانی مقیم داخل و خارج از کشور؛

(ب) طراحی دوره‌های میان‌رشته‌ای جدید و مورد نیاز کشور و بازنگری در برنامه‌های درسی و آموزشی برای پیشنهاد به مراجع ذیربط؛

(ج) پرورش دانشجویان و دانش‌پژوهان نخبه در دوره‌های دکتری و پسا دکتری (PostDoc).

۲-۲ - دستیابی به آخرین یافته‌های علمی و افزایش مشارکت در گسترش مرزهای دانش علوم پزشکی و اعتلای موقعیت علمی کشور از طریق:

- الف) تولید مقاله علمی در مرزهای دانش و انتشار آنها؛
- ب) بررسی و پایش تحولات علمی در حوزه تخصصی مربوط؛
- ج) بسط روشهای تحقیق و توسعه نرم افزارهای تخصصی در زمینه مربوط.

۲-۳ - مشارکت در توسعه همکاری‌های علمی بین‌المللی از طریق:

- الف) شرکت در کنفرانس‌ها، کارگاه‌های آموزشی و نیز دوره‌های تخصصی؛
- ب) برگزاری کنفرانس‌های معتبر بین‌المللی، کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های تخصصی با همکاری اساتید و محققان برجسته مقیم داخل و خارج از کشور؛
- ج) مشارکت در اجرای پروژه‌های تحقیقاتی مشترک و پی‌ریزی تحقیقات پیشرفته با همکاری مراکز علمی خارج از کشور؛
- د) همکاری در برگزاری دوره‌های تحصیلی برای دانشجویان خارجی.

۲-۴ - مدیریت راهبردی در نظام سلامت کشور

- تبصره - شورای عالی می‌تواند در چارچوب مقررات و سیاست‌های وزارت، حسب مورد و یا به طور کلی، اختیارات دیگری را برای فعالیت قطب‌های علمی تعیین و ابلاغ نماید.

۲-۵ - ارتباط مؤثر و هدفمند با سیاست‌گذاری‌های کلان کشور از طریق:

- الف) شناسایی و تدوین نیازهای تحقیقاتی در حوزه مربوط.
- ب) فعالیت در زمینه توسعه فناوری
- ج) اجرای طرح‌های پژوهشی برای تولید دانش فنی و حل معضلات اساسی کشور.

ماده ۳- ترکیب شورای عالی قطب‌های علوم پزشکی کشور

شورای عالی علوم پزشکی کشور از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

- ۳-۱- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان ریاست شورا
- ۳-۲- معاون آموزشی وزارت به عنوان دبیر شورا

۳-۳- معاون تحقیقات و فن‌آوری وزارت

۳-۴- معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت

۳-۵- رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت

۳-۶- مدیر کل آموزش عالی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

۳-۷- ده تن از اعضای هیات علمی برجسته دانشگاهی کشور (ترجیحا رؤسای قطب‌های علوم پزشکی) به پیشنهاد معاون آموزشی و حکم وزیر به مدت سه سال (در صورتی که هر یک از اعضای فوق سه جلسه غیبت غیرموجه داشته باشد با شخص دیگری جایگزین خواهد شد).

تبصره ۱- در صورت عدم حضور مقام عالی وزارت در جلسه شورایعالی قطب‌ها، کلیه تصمیمات گرفته شده در حضور دبیر شورا، جنبه قانونی خواهد داشت.

تبصره ۲- اعضای هیات علمی موضوع بند ۳-۷ از بین اعضای هیات علمی دارای درجه دانشیاری و بالاتر و صاحب تالیفات و فعالیت‌های تحقیقاتی بوده و انتخاب مجدد آن‌ها بلامانع است.

تبصره ۳- دبیرخانه شورا در مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت قرار دارد و مجری مصوبات شورایعالی می‌باشد.

ماده ۴- اختیارات شورایعالی قطب‌های علوم پزشکی کشور:

۴-۱- سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری در زمینه ایجاد، توسعه و انحلال قطب‌های علمی در کشور؛

۴-۲- تعیین ضوابط شناسایی، حمایت و ارزشیابی قطب‌های علمی؛

۴-۳- بررسی و تایید صلاحیت مراکز علمی درخواست‌کننده جهت کسب عنوان قطب علمی.

تبصره ۱- تصمیمات شورا پس از تصویب وزیر بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی لازم الاجراست.

تبصره ۲- شورا برای بررسی‌های کارشناسی، کمیته‌ها و کمیسیون‌های تخصصی مشورتی تشکیل می‌دهد. نحوه تشکیل، ترکیب اعضاء و شرح وظایف این کمیته‌ها به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده ۵- نحوه پیشنهاد ایجاد قطب علمی

۵ تا ۷ تن از اعضای هیات علمی فعال در یک زمینه علمی-تخصصی (تک‌رشته‌ای، میان رشته‌ای و چند رشته‌ای) با سوابق علمی برجسته می‌توانند به عنوان هسته مرکزی قطب علمی و ارائه پیشنهاد موضوعی برای فعالیت خود، متقاضی تشکیل قطب علمی به مدت ۳ سال با شرایط زیر شوند:

۱. ارائه دلایل قابل قبول مبنی بر این که موضوع فعالیت جزو نیازهای اساسی و مبرم کشور و در راستای تشکیل اهداف قطب‌های علمی بوده و موسسات علمی موجود کشور توانایی و یا تمایل به انجام آن را ندارند؛

۲. ارائه‌ی پروپوزال جامع با زمان‌بندی و هزینه‌های مشخص؛
۳. برخورداری از امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و اطلاع‌رسانی لازم اعم از نیروی انسانی متخصص، تجهيزات تحقیقاتی و آزمایشگاهی، کتابخانه و سایر امکانات نرم‌افزاری برای اجرای برنامه پیشنهادی.

تبصره ۱- عضو هیات علمی فعال به کسی اطلاق می‌شود که جمع امتیازات حاصل از عملکرد علمی او در ۵ سال منتهی به سال بررسی، از حد نصابی که تعیین می‌شود، کمتر نباشد.

تبصره ۲- هر عضو هیات علمی فعال می‌تواند عضو هسته مرکزی فقط یک قطب علمی باشد.

تبصره ۳- عضویت اعضای هیات علمی چندین دانشگاه در هسته قطب علمی و گردآوری امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری از بیش از یک دانشگاه یا مرکز تحقیقاتی و مدیریت توانایی‌های علمی در سطح ملی از امتیازات هر قطب علمی به شمار می‌رود.

تبصره ۴- پس از شروع فعالیت قطب علمی، اعضای هسته اولیه می‌توانند افراد دیگری را به عنوان عضو هسته بپذیرند و یا برای اجرای برنامه‌های قطب علمی به همکاری دعوت کنند. در هر حال، تصمیم‌گیری در کلیه امور قطب در چارچوب برنامه مصوب بر عهده اعضای هسته مرکزی خواهد بود.

تبصره ۵- شورای عالی، شاخص‌ها و امتیازات مورد نظر خود را (با وزن‌دهی مناسب) برای رتبه‌بندی پروپوزال‌های متقاضی اعلام نموده، قبول و یا رد پروپوزال‌ها بر اساس آن شاخص‌ها صورت می‌پذیرد.

تبصره ۶- شورای عالی، موظف است همه ساله با تشکیل کارگروهی تخصصی به ارزشیابی فعالیت‌های قطب‌های مصوب پرداخته و بر وضعیت پیشرفت برنامه‌های آن‌ها بر اساس زمان‌بندی پیشنهادی نظارت داشته باشد. قطب‌های موجود نیز بر اساس برنامه استراتژیک مصوب خود مورد ارزیابی قرار خواهند گرفت.

تبصره ۷- شورای عالی، موظف است در فرایندی چند ساله با اتکا به بررسی تطبیقی و تحلیل نتایج حاصل از ارزشیابی‌های سالانه، آستانه‌هایی را برای حد پایین، متوسط و عالی فعالیت‌ها مشخص نموده و بر اساس آن‌ها برای ادامه فعالیت قطب‌های علمی تصمیم‌گیری کند.

تبصره ۸- شورای عالی، می‌تواند با بررسی‌های میدانی و با توجه به برنامه‌های توسعه درازمدت کشور، عناوین علمی مورد نیاز کشور برای تشکیل قطب‌ها را پیشنهاد و فراخوان نماید.

ماده ۶- نحوه اعطای عنوان قطب علمی:

اعطای عنوان قطب علمی به گروه‌های متقاضی واجد شرایط ماده ۵ این شیوه‌نامه پس از فراخوان شورای عالی قطب‌ها و دریافت پروپوزال‌های پیشنهادی، بر اساس نتایج حاصل از بررسی توان علمی موسسه متقاضی، امتیازات علمی اعضای هسته اولیه

و ارزیابی برنامه پیشنهادی صورت می گیرد. در اجرای این امر، درخواست مؤسسه برای ایجاد قطب علمی در یک زمینه علمی-تخصصی همراه با نتایج به دست آمده از بررسی‌های انجام شده در دبیرخانه و کمیسیون‌های تخصصی، در شورایعالی مطرح می‌شود و پس از تایید شورا، مجوز موافقت اصولی ایجاد قطب علمی توسط گروه متقاضی برای مدت ۳ سال با حکم وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر می‌گردد. در پایان هر سال از شروع فعالیت قطب علمی، عملکرد آن مورد ارزشیابی قرار گرفته و ادامه فعالیت قطب منوط به بررسی ارزشیابی عملکرد آن و تصمیم‌گیری در شورای عالی خواهد بود.

ماده ۷- منابع مالی قطب‌های علمی:

برای حمایت مالی از قطب‌های علمی کشور، اعتباراتی بر اساس هزینه‌های محاسبه شده و بودجه مصوب مجلس شورای اسلامی، به آن‌ها اختصاص می‌یابد و قطب‌ها موظفند مبالغ مذکور را در راستای اجرای برنامه مصوب خود هزینه نمایند. علاوه بر این، اخذ کمک‌های مالی از سوی سایر مؤسسات و نیز درآمدهای حاصل از فعالیت‌ها و خدمات علمی قطب جزو منابع مالی قطب‌های علمی محسوب می‌شوند.

ماده ۸- این آیین‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۸ ماده و ۱۴ تبصره پس از طرح در شورایعالی قطب‌های علوم پزشکی، در تاریخ ۱۳۸۹/۴/۱ به تایید اعضای شورایعالی قطب‌های علوم پزشکی کشور و تصویب مقام عالی وزارت رسید و جایگزین شیوه‌نامه قطب‌های علمی مصوب ۷۹/۱۱/۱۹ شد و از تاریخ ابلاغ، قابل اجرا می‌باشد.